

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Mevrouw M. Hamer, informateur
Postbus 200018
2500 EA Den Haag

Datum
20 juli 2021

Ons kenmerk
21-073/KG/WM

Contactpersonen
Klaas Gravesteijn

Onderwerp
Bibliotheken en de
formatie

Doorkiesnummer
030-3070300

E-mail
gravesteijn@debibliotheken.nl

Geachte mevrouw Hamer,

Je aanmelden voor een vaccinatieprik, belastingaangifte doen of een toeslag aanvragen, je bijsluiter kunnen lezen of kunnen videobellen: veel Nederlanders kunnen dit niet zonder hulp. 2,5 miljoen Nederlanders hebben moeite met lezen en schrijven en 4 miljoen Nederlanders zijn onvoldoende digitaal vaardig. En wie denkt dat dit alleen onder oudere generaties voorkomt, heeft het mis. 24% van de 15-jarigen heeft een dusdanig leesniveau dat zij grote kans lopen als volwassene laaggeletterd te zijn. Maar ook wie nu afstudeert aan een hogeschool of universiteit weet dat hij of zij niet voldoende heeft aan dit diploma. De samenleving verandert in hoog tempo en dat vraagt om een leven lang ontwikkelen.

Voor het nieuwe kabinet ligt dan ook de eervolle taak en verantwoordelijkheid om Nederland daadwerkelijk vooruit te helpen bij urgente maatschappelijke opgaven als de geletterde samenleving, participatie in onze informatiesamenleving en een leven lang ontwikkelen.

Bibliotheken betekenen – met bijna 1.000 vestigingen op gemiddeld 1,9 km afstand van de burger, en online overal bereikbaar, ruim 60 miljoen bezoekers per jaar en vele samenwerkingspartners – hier nu al veel in.

Ondanks behoorlijke bezuinigingen wordt de maatschappelijk-educatieve bijdrage van de bibliotheeksector steeds groter. De samenwerking met partijen als UWV, CAK, en Belastingdienst leverde al ruim 200 Informatiepunten Digitale Overheid op. Bibliotheken spelen een belangrijke rol in de Nederlandse Digitaliseringsstrategie en de agenda Digitale Overheid. Er zijn duizenden schoolbibliotheken met enthousiaste leesconsulenten en goede leesprogramma's. En van alle kinderen is bijna driekwart lid van de bibliotheek.

In de Nederlandse bibliotheken staat de menselijke maat nog voorop. Door slimme samenwerking met professionele partijen en met netwerken van burgers lukte het om een infrastructuur te bouwen die oplossingen biedt voor grote maatschappelijke opgaven, grote uitdagingen ondersteunt en potentie biedt. Het gezamenlijke bibliotheeknetwerk biedt landelijke programmalijnen op lokale schaal.

Voor de komende kabinetsperiode hebben wij onze drie prioriteiten vastgelegd in het Bibliotheekconvenant, dat we als gelaagd stelsel van Openbare Bibliotheken, Provinciale Ondersteuningsinstellingen en Koninklijke Bibliotheek hebben gesloten met Rijksoverheid, Provincies en Gemeenten. Het convenant hebben we uitgewerkt in een netwerkagenda voor het bibliotheekstelsel:

1. Bijdragen aan de geletterde samenleving, met nadruk op een grote bijdrage aan het leesoffensief voor kinderen en jongeren;
2. Participatie in de informatiesamenleving, met ook aandacht voor mediawijsheid en de menselijke maat bij de digitale Overheid;
3. Iedere Nederlander de mogelijkheid te bieden om een leven lang te ontwikkelen, van instapcursussen tot toegang tot relevante informatie.

Om die kansen te verzilveren, is een robuuste fijnmazige lokale bibliotheekinfrastructuur en een relevante digitale bibliotheek essentieel. De betrokken landelijke, regionale en lokale overheden hebben zich daaraan middels het bibliotheekconvenant ook gecommitteerd.

De netwerkagenda bieden we u hierbij graag aan. Dit in de wetenschap dat de uitdagingen waar bibliotheken zich voor inzetten, ook de uitdagingen zijn waar een nieuwe kabinet zich voor inzet.

De lokale bibliotheekinfrastructuur staat echter onder druk. Het afgelopen decennium hebben veel bibliotheken te maken gehad met zware bezuinigingen. In een flink aantal gemeenten is de financiering te beperkt om de vijf wettelijke functies naar behoren uit te voeren. Die beperkte middelen knellen en maken het bibliotheeknetwerk kwetsbaar. Dit heeft een sterk negatief effect gehad op de toegankelijkheid en nabijheid van de lokale bibliotheekvoorziening. Er zijn de afgelopen jaren extra rijksmiddelen vrijgemaakt om gaten in het stelsel te repareren. Maar dat is niet genoeg. De Raad voor Cultuur noemt haar advies bij de evaluatie van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) niet voor niets 'Een bibliotheek voor iedereen!'.

We roepen op om enerzijds het achterstallig onderhoud van de afgelopen jaren in te lopen en een goede basis te garanderen met een stevige financiële investering en daarnaast bij te dragen aan de prioriteiten van de netwerkagenda. Een oproep die mede wordt ondersteund door eerdere adviezen van de Raad voor Cultuur. Zij roepen in zowel 'Een bibliotheek voor iedereen' als in de notitie 'Investeer in cultuur voor iedereen' op om structureel 95 miljoen euro extra te investeren in bibliotheekwerk.

Met de extra investering krijgt elke Nederlander in zijn of haar nabije omgeving toegang tot een robuuste, volwaardige bibliotheekvoorziening én wordt een relevante landelijke digitale infrastructuur voor bibliotheken mogelijk. Dat is voorwaarde voor het realiseren van een geletterde samenleving, waarin burgers volwaardig participeren en zich een leven kunnen blijven ontwikkelen. Een samenleving ook, die is uitgerust om de sociale, economische en culturele uitdagingen die ons te wachten staan, het hoofd te bieden.

Hoogachtend,

Klaas Gravesteijn
Directeur Vereniging van Openbare Bibliotheken